

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1963/102

Karar No.:1964/25

Karar tarihi:31/3/1964

Resmi Gazete tarih/sayı:14.5.1964/11703

Davacı : Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu.

Dâvanın konusu : Aydın, Balıkesir, Bilecik, Edirne, Eskişehir, Kırklareli, Konya ve Denizli Vilâyetlerinde 1955 - 1956 yılında tabîî âfetlerden zarar görenlere yapılacak yardım hakkındaki 22/6/1956 günlü ve 6746 sayılı kanunun 6 ncı maddesinde yer alan (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez) şeklindeki hükmün Anayasa'nın 38 inci maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmiştir.

İlk inceleme : Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15 inci maddesi uyarınca 5/3/1963 gününde yapılan ilk incelemede dâvanın Anayasa'nın geçici 9. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı kanunun geçici 5 inci maddelerine uygun olarak süresinde açıldığı anlaşılmış ise de dâva dilekçesini imzalayan Ali Nailî Erdem ve Cahit Okurer'in Adalet Partisinin Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Grubu Başkan veya Başkan vekili olduklarına dair onanlı belgenin dosyada bulunmadığı görülerek bu eksiğin 15 gün içinde tamamlanmasına karar verilmiş ve karar gereği, süresinde yerine getirilmiştir.

Esasın incelenmesi :

1. Gerekçe :

22/6/1956 günlü ve 6746 sayılı kanunun dâva konusu 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında (Bu kanuna göre bina yapılacak arsa ve araziden Hazineye, Özel İdarelere, Belediyelere, Köylere ve Katma Bütçeli dairelere "Vakıflar hariç" ait olanlar âmme hizmetine tahsis edilmiş bulunmamak şartıyla Nafia Vekâletinin talebi üzerine bedelsiz olarak bu işe terk olunur. Eşhasa ait gayrimenkuller de belediyeler ve köy ihtiyar meclisleri tarafından 3710 ve 442 sayılı kanunlar gereğince istimlâk olunur.)

İkinci fıkrasında da (İstimlâk bedeli vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez. Bu yerlerin imar ve parselasyon plânları Nafia Vekâletince yaptırılır..) denilmektedir.

Şu halde 22/6/1956 günlü ve 6746 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre., kamulaştırılan taşınmaz malın gerçek değeri değil, sözü geçen maddenin ikinci fıkrası gereğince en çok vergi kıymetinin 15 misli ödenecektir. Halbuki 9/7/1961 günlü ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının (Kamulaştırma) kenar başlıklı 38 inci maddesinin birinci fıkrasında (Devlet ve kamu tüzel kişileri, kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların, kanunda gösterilen esas ve usullere göre; tamamını veya bir kısmını kamulaştırmaya veya bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmağa yetkilidir) denilmektedir. Anayasa'nın bu maddesindeki (Gerçek karşılık) deyiimi ile kamulaştırma günündeki serbest alım satımla beliren tam değer kastedildiği aşikârdır. Anayasa Mahkemesinin 18/3/1963 günlü, E. 1963/10, K. 1963/61 sayılı kararında da bu görüş kabul edilmiştir.

Bu açıklamalar gözönünde tutulunca 6746 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan .İstimlâk bedelleri vergi kıymetinin 15 mislini geçemez) şeklindeki hüküm, Türkiye

Esas No.:1963/102
Karar No.:1964/25

Cumhuriyeti Anayasasının 38 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğu kabul edilmek ve iptaline karar verilmek gerekir.

2. Sonuç :

Yukarıda açıklanan sebeplerden ötürü Aydın, Balıkesir, Bilecik, Edirne, Eskişehir, Kırklareli, Konya ve Denizli Vilâyetlerinde 1955-1956 yılında tabii âfetlerden zarar görenlere yapılacak yardım hakkındaki 22/6/ 1956 günlü ve 6746 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez) şeklindeki hüküm, 9/7/1961 günlü ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa' sının 38 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğundan iptaline 31/3/1964 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sûnuhi Arsan

Başkan Vekili
Lütfi Akadlı

Üye
Rifat Göksu

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
A. Şeref Hocaoglu

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Avni Givda

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen